

N:o 34.

Ank. till Riksd. kansli den 1 mars 1906, kl. 3 e. m.

Utlåtande i anledning af Kungl. Maj:ts proposition, angående försäljning af åtskilliga torp och en lägenhet under Ryda kungsgård n:is 1—5 i Uppsala län.

(I. A.)

I en till Riksdagen aflåten, till statsutskottets förberedande behandling öfverlämnad proposition (n:o 39) har Kungl. Maj:t under åberopande af bilagdt utdrag af statsrådsprotokollet öfver jordbruksärenden den 9 sistlidne februari föreslagit Riksdagen medgifva,

dels att följande fjorton, under Ryda kungsgård n:is 1—5 om 5 mantal i Nysätra socken och Lagunda härad af Uppsala län lydande torp, nämligen Hanbo, Stentorp, Mellanbo, Smörhålet, Kärret, Ångstorp, Skogsbo, Groddammen med Kycklingbo, Hålsjö, Brömsbo, Dalbo, Harnäs, Räfnäs samt Svartbäcken med Björnbo, måtte, med de för dessa torp å två af förste landtmätaren F. W. Mossberg år 1903 upprättade kartor, den ena öfver kungsgårdens inägor med inom dess rågångar belägna torp och den andra öfver de torp, som vore belägna utanför kungsgårdens rågångar, utmärkta områden, från egendomen afsöndras och hvar för sig försäljas i enlighet med bestämmelserna i 8:de och följande momenten af kungl. skrifvelsen till domänstyrelsen angående bestämmelser att tjäna till efterrättelse i fråga om lägenheters upplåtande från kronans jordbruksdomäner den 25 september 1896 och med tillträdesrätt den 14 mars 1907;

dels att en å sistberörda karta utmärkt lägenhet om tillhoppa 18 ar

mätte från egendomen afsöndras och mot en köpeskilling af 28 kronor, att vid tillträdet erläggas, försäljas till lägenhetens nuvarande innehafvare änkan Anna Katarina Jansdotter, med tillträdesrätt den 14 mars 1907 samt i öfrigt på de i 6:te momentet af omförmälda kungl. skrifvelse den 25 september 1896 bestämda villkor;

dels ock att de medel, som genom ifrågavarande försäljningar inflöte, mätte, på samma sätt som köpeskillingarna för försålda mindre kronoegendomar, användas till inköp för kronans räkning af skogsbärande eller till skogsodling tjänlig mark.

I detta ärende har departementschefen till ofvan berörda statsrådsprotokoll anfört följande:

»I underdånig skrifvelse den 21 oktober nästlidna år har domänstyrelsen anmält, att vid den 19, 20 och 21 juli 1904 å Ryda kungsgård n:is 1—5 om 5 mantal med den så kallade Västerängen i Nysätra socken och Lagunda härad af Uppsala län hållen uppskattning för förnyad utarrendering från den 14 mars 1907 af denna egendom, som lämnade i årligt arrende 4,825 kronor, uppskattningsmännen väckt förslag om afsöndring och försäljning af fjorton kungsgården underlydande torp samt af en med innehafvaren tillhöriga åbyggnader försedd lägenhet; och har domänstyrelsen, under åberopande af 7:de momentet i nådiga skrifvelsen till styrelsen angående bestämmelser att tjäna till efterrättelse i fråga om lägenheters upplåtande från kronans jordbruksdomäner den 25 september 1896, underställt den väckta frågan Eders Kungl. Maj:ts nådiga pröfning, därvid styrelsen tillika öfverlämnat instrument öfver berörda uppskattningsförrättning äfvensom öfriga till ärendet hörande handlingar, däribland två af förste landtmätaren F. W. Mossberg år 1903 upprättade kartor, den ena öfver kungsgårdens inägor med inom dess rågångar belägna torp och den andra öfver de torp, som äro belägna utanför kungsgårdens rågångar, jämte tillhörande beskrifningar.

Af omförmälda handlingar inhämtas, bland annat,

att egendomen innehåller en sammanlagd areal af 717 hektar 85,11 ar;

att uppskattningsmännen föreslagit, att följande på 5 till 15 kilometers afstånd från hufvudgården belägna torp, hvilkas saluvärden — med iakttagande, att saluvärdet å torpet Brömsbo, som genom missskrifning i uppskattningsinstrumentet upptagits till 4,600 kronor, rätteligen bör i afrundadt tal utgöra 4,800 kronor — bestämts till här nedan angifna belopp, mätte från kungsgården afsöndras samt hvart

och ett för sig försäljas äfvensom därvid tilldelas följande ägoområden, nämligen:

	Areal			Ägofigurer å de af F. W. Mossberg upprättade kartor.	Saluvärde
	har	ar	kv.- mt.		kronor.
1) Hanbo	4	65	53	858—894	1,450
2) Stentorp	3	87	02	328—377	1,000
3) Mellanbo	13	76	42	378—459	4,750
4) Smörhålet	11	39	86	226—327	3,500
5) Kärret	13	38	85	af 104, 105, 106, af 107, 135—224, af 225.	4,000
6) Ängstorp	20	75	56	1—50	3,000
7) Skogsbo.....	12	36	87	51—103, af 104, af 107, 108—134, af 225.	4,000
Groddammen.....	31	41	80	1209—1236, 1236 a, 1237—1265, af 1266, 1267—1297, 1299, 1300 a—m, 1300 aa, 1300 ba, 1300 ca, 1300 fa, 1300 ga, 1300 ha, 1300 ia, 1301 a—g, af 1301 h, af 1301 l, 1301 ba, 1302—1309, 1309 a, 1312 a, 1313 b, 1375, 1378, 1380, 1381, 1460—1462, 1314—1321, 1321 a, 1322—1374.	5,350
8) med Kycklingbo.					
9) Hålsjö	31	16	80	1—4, 4 a, 506, 7—18, 20—22, 22 a, 23—26, 38, 40—43, 47, af 1065, af 1066, 1067, af 1072, af 1074, af 1075, af 1084, 1096—1143, 1145 —1148, 1155, 1157—1176, af 2596, af 2597, af 2610, 2611—2613.	5,500
10) Brömsbo	27	20	90	af 926, af 929, 936, 937, af 938, 939, af 968, af 969, 970—1064, af 1065, af 1066, 1068—1071, af 1072, 1073, af 1074, af 1075, 1076 —1083, af 1084, 1085—1095, af 1266, 1392, af 2596, af 2597, af 2608, 2609, af 2610.	4,800
11) Dalbo	18	02	40	af 829, af 830, af 859, af 860, 861, af 862, 863—925, af 926, 927, 928, af 929, 930—935, af 938, 940, 959—967, af 968, af 969, af 1266, af 2599, 2604—2607, af 2608.	1,700
12) Harnäs	34	11	30	af 629, af 630, af 641, af 720, af 721, af 722, af 723, 724—731,	5,800

	Areal			Ägofigurer å de af F. W. Mossberg upprättade kartor.	Saluvärde
	har	ar	kv.- mt.		kronor.
13) Räfnäs	19	25	73	af 732, 733, 734, af 735, af 736, 737—828, af 829, af 830, 831—840, af 859, af 860, af 862, af 968, af 969, af 1266, 1298 l, 1298 m, 1298 n, 1298 r, 1298 p, 1298 q, af 2599.	5,700
14) Svartbäcken med Björnbo.	14	80	70	564—628, af 629, af 630, 631—640, af 641, 642—652, af 720, af 721, af 722, af 723, af 732, af 735, af 736, af 860, 1298 i, 1298 ia, 1298 k, 1298 ka. 460—544, 544 a, 545, 545 a, 546—563.	4,250
Summa	256	19	74		54,800

att å torpet Groddammens ägor finnes en med innehafvaren änkan Anna Katarina Jansdotter tillhöriga åbyggnader försedd, å förberörda karta öfver de torp, som äro belägna utanför kungsgårdens rågångar, utmärkt lägenhet med en areal af 6,2 ar;

att uppskattningsmännen ansett ifrågavarande lägenhet med tillägg af 11,8 ar afrösningsjord eller med ett å sistberörda karta till sina gränser med röda streck utmärkt område om tillhopa 18 ar, bestående af ägofigurerne n:is 1301 i och 1301 k samt delar af ägofigurerne n:is 1301 h och 1301 l å samma karta, böra från stamhemmanet af-söndras och till innehafvaren försäljas till ett pris af 28 kronor; samt

att Eders Kungl. Maj:ts befallningshafvande låtit meddela änkan Jansdotter sådant föreläggande, som omförmäles i 6:te momentet af förenämnda nådiga skrifvelse, hvarefter änkan Jansdotter inom föreskrifven tid inkommit med skriftligt förklarande, att hon önskade inköpa lägenheten i fråga för vid uppskattningen åsatta saluvärdet, äfvensom i länets ränteri såsom säkerhet för köpeskillingsens erläggande ned-satt 28 kronor.

Sedan domänstyrelsen med anledning af hvad sålunda i ärendet förekommit hos landtmäteristyrelsen gjort förfrågan, huruvida i afseende å ifrågavarande egendom förekomme sådant förhållande, som enligt 2:dra § 2:dra momentet af lagen den 27 juni 1896 om hemmansklyfning, ägostyckning och jordafsöndring utgjorde hinder för egendomens styckning, så har landtmäteristyrelsen i skrifvelse den 27 sistlidne mars

meddelat, att egendomen icke undergått laga skifte och ej syntes hafva legat i samfällighet med andra byar eller hemman, att rågångarna omkring såväl hufvudgårdens område som till egendomen hörande, inom andra skifteslag belägna urfjällsägor blifvit bestämda genom fastställda laga skiften, ägoutbyten eller rågångsför rättningar, samt att, såvida egendomen utgjorde en kameral enhet — hvarpå frågan, huruvida för ägostyckningens verkställande ägorna till de särskilda hemmansnumren måste genom laga skifte utbrytas, vore beroende — hvilket dock icke af landtmästeristyrelsen kunnat utredas, icke förekomme sådant förhållande, som enligt 2:dra § 2:dra momentet af ägostyckningslagen utgjorde hinder för ägostyckning.

Som emellertid, enligt från Eders Kungl. Maj:ts och rikets kammarkollegium inhämtad upplysning ifrågavarande egendom icke vore att anse såsom kameral enhet och hinder sålunda syntes möta för egendomens styckning, har domänstyrelsen ansett, att de till försäljning föreslagna områdena icke kunde från egendomen afskiljas under annan form än afsöndring.

Domänstyrelsen har för sin del hemställt, att så väl den till änkan Anna Katarina Jansdotter upplåtna lägenheten som ock förenämnda fjorton torp måtte från egendomen afsöndras och försälas, lägenheten till änkan Jansdotter på de i 6:te momentet af ofvanberörda nådiga skrifvelse den 25 september 1896 angifna villkor samt torpen på sätt, som stadgas i 8:de och följande momenten af samma nådiga skrifvelse.»

Utskottet, som icke haft något att emot framställningen erinra, hemställer,

att Kungl. Maj:ts förevarande proposition må vinna Riksdagens bifall.

Stockholm den 1 mars 1906.

På statsutskottets vägnar:

HUGO TAMM.
